

compensationem filialis quotæ ei fuit attributa: maxime cum Reus vbique in actis alleget, talem partem relicta viduæ debitam fuisse: quæ allegata per Actores non impugnantur: Et sic nullam deceptionem vider.

Concludit, Actionem elisam: Licet stricto iure forte, si vxor Rei adhuc in viuis existeret, Trāsactio recens, & res adhuc integra esset, nec tantum tēporis spaciū effluxum esset, aliter sentire iuxta l. 3. C. cōmun. diuid. Pronunciandū, bene iudicatum; male appellatū. Expensas vult compensare: quia causā dubia, & Actores pauperes.

Saluo.

Aliud in eadem causa.

D. Correferens formalia, & reliqua, vt Referens. Procuratoria quod concernit, vna tantum ex filiabus Actoris D. K. constituit. Cæterum Actorem nostrum excludi ab agendo, videri potest, eo ipso, quod cum Rei vxore super bonis, quorum diuisionem iam petit, transigit: contra proprium autem factum nemo audiri debet, l. cum proficitur. C. de reuocand. donat. Et quem de euictione tenet Actio, eundem agentem repellit exceptio l. vindicantem. de euict. l. exceptione. 32 C. eod. Verum cōsiderandum est, Actorem tenet ex sua persona, sed pro vxore & filiabus hanc litē instituisse, eoque casu reputatur alia persona, & ad agendum non admittitur: Alexand. cons. 109. nu. 4. vol. 4. Imo cum dōmus, quæ potior pars hereditatis est, ex statuto ad vxorem Actoris, conditione receptitiorum bonorū pertinuerit, nulliter eam, tanquā rem profus alienam per Transactionem, in rei vxorem transtulit. Et generaliter contra actum quis à se gestum venire censetur, si non valet actus. l. iubemus. sane. C. de SS. Eccl. Alex. cons. 323. vol. 1. Quin igitur ex alteri^o persona quis possit, magis nō est dubiū l. Tutorē. de quib. vt indign. hered. Pinell. ad l. 1. n. 73. de bonis maternis: ibi ponit Exempla. Actum familiæ herescūdæ. Probatum: vt Referens. Exceptionibus eam esse elisam. Primo attendendū esse prioris matrimonij liberis ex statuto eam domū deberi, quam pater cum eorum matre inhabitauit. Atq; primus & tertius testis ad interrogatorium tertij articuli deponunt, eam domū, quam H. cū priore coniuge inhabitauit, tempore secundi matrimonij incendio bis consumptam, & reparatam. Prior itaque domus esse desit: & quæ per 35 reparationem tenet nouam formam accepit, alia etiam censi debet domus, l. mulieres. §. abesse, cum §. seq. de verb. signif. l. prator ait, §. loquitur, vi bonor. rapt. Quin ex hoc contra Actorem, secundum ipsius intentionem, & statuti Embeccensis interpretationem verius concludi poterit, domum non ad suam vxorem, sed filium secundi matrimonij pertinere: cum H. vtriusque pater, non cum illius, sed huius matre, eam & extruxerit, & inhabitari. Quo posito, de reliquis bonis parum laborabimus. Hortum enim fatetur Actor, pro tertia parte adhuc à se possideri; & ex apocha verisimile sit, hereditatem in tres partes diuidi

debiisse. Bona mobilia vilia fuerunt, & eiusmodi, quæ seruando seruari non potuerunt: quod genus bonorum tenet maritus, etiam sine consensu vxoris, alienare potest, late Thoming. decis. 31. nu. 5. Præterea ex eo, quod vna ex filiabus Actoris, Catharina videlicet, hic in Camera litem profecuta non est, suspicio est, eam obiisse: quo casu iure Saxonico, hereditatem totam, iure ciuili dimidiam, in patrem, Actorem, transtulit, eaque res forte illum commouit, quod D. R. H. suo nomine hic constituit. Proinde etiam si demus, ex persona vxoris transactionem primo fuisse inualidam, tamen pro hac parte, qua filix successit, robor ex post facto accepit. Quoties enim quis circa rem alienam sibi præiudicasset, tenet ab initio, si statim ius haberet, si ius postea illi superueniat, sibi præiudicat, late Graueti. in q. de indemnitate mulierum, num. 12. in tract. de antiq. temp.

Exceptio læsionis enormis, nullius est momenti, vt dominus Referens. Concludit, bene iudicatum, male appellatum, compensando expensas. Quia forte ex stricto iure causam defendi posse, ex parte Actoris. Et licet ipse male egerit, tamen filiabus id nocere non debet, qui solvere tenerentur.

D. Q. cum dominis Referentibus, etiā quoad expensas: Sic & reliqui domini N. N. N. N. D. Sallegat. l. si diuersa. Codic. de transactione vbi qui vult rescindere transactionē, tenetur ad restitutionem receptorum: ibi hoc notat Castrens. & Salycet. Bald. etiam in c. 1. §. nota. de his qui feud. dar. poss. Vnde cum teneatur ad restitutionem, tenet opponente conueniēdo, impeditur agere. Dd. in l. iuris gentium, de pact. & l. filia licet, Cod. de collat. leg. Iulianus, §. offerri, de act. empt. Concludit cum dominis, & cū expensis.

Sententia in communi forma concepta & publicata fuit.

V. O T V M XVI.

In causa L. contra I. & M.

S Y M M A R I A.

- 1 Procurator pro Actore, propter sublatam rationis pœnam, in criminalibus hodie admittitur. Pro Reo vero, neque per alium, etiam si coniuncta persona sit, admittitur ibi & num. 2.
- 3 Procurator pro accusato, in causis fractæ pacis, in Camera recte comparet.
- 4 Actio criminalis morte accusati euanescit, neq; ad heredes transit.
- 5 Inclusio vnus, alium excludit, & exceptio dispositionem in non exceptis fundat.
- 6 Iurisdictioni Camera ex constitutione pacis publicæ, nullo fori priuilegio refragante, regulariter subiiciuntur omnes.
- 7 Ex constitutione pacis publicæ tam potentes, quam priuati conueniri possunt.
- 8 Constitutio pacis publicæ est generalis.
- 9 Leges semper vna eademque voce, etiam delectu personarum remotæ, aduersus vnumquemque vim suam obtinere solent.
- 10 Filio patris necem iure vindicare, accusationemque suscipere licet. Et quare num. 11.

- 12 Personis coniunctis, suam suorumque iniuriam prosequi merito permittitur.
- 13 Iura antiqua pacis publice violatoribus grauisimas penas comminata sunt: Imperij vero constitutio quam penam ipsi comminetur. num. 14.
- 15 Ad actionem de pace publica, &c. probandam, tria simul concurrere debent, & quae illa sint.
- 16 Vim publicam & atrocem in hoc nostro casu interuuisse ex quibus appareat. num. 17. 18. 19. & 20.
- 21 Coniunctiones atque congregationes hominum, malam causam in dubio habere praesumuntur.
- 22 In notorijs Reorumque confessione perspicuis, nulla iudicis alia partes esse videntur, quam in condemnando.
- 23 Vindictam sibi sumere, iusque sibi dicere, nemini permittitur. Quod tamen propter indignitatem, in quibusdam casibus limitatur. num. 24.
- 25 Vindictam sibi sumere, sibi que ius dicere, cur nemini liceat.
- 26 Quilibet id, quod in suo fundo extractum est, iudice irrequisito, sed propria auctoritate rescindere atque demoliri potest.
- 27 Tabulas in mea ianua affixas, mea sponte possum refingere. Item signa rei meae impressa, propria auctoritate, inconsulto iudice, possum detrahere. n. 28.
- 29 Tutela rerum & Corporis, etiam adhibitis armis licite suscipi potest.
- 30 Ratio in vtroque vbi eadem, ibi idem etiam ius merito obtinebit.
- 31 Res, alter & secundus hominis sanguis existimatur.
- 32 Quaestio quadam à Castrensi soluta, eius queresponso qua.
- 33 Ius atque causa prohibentis semper potior habenda.
- 34 In re communi ab ipso etiam Socio non minus, quam quod in nostro adificatur, propria auctoritate demoliri potest. Contrarium. ibid. num. 35.
- 36 Furor fit laesa sapiens patientia.
- 37 Ad defensionem rerum, è vestigio, confestim, in continenti, ipsoque congressu & illico decurri necessarium est: & qua de re. num. 38.
- 39 In continenti quando quid fieri dicatur.
- 40 Amicos, auxiliare inque cohortem quoad aduersario simus pares, ad discere integrum est.
- 41 Possessionem ciuilem animo nihilominus retinemus, dum vires suppetiasque colligimus, & defensionem atque recuperationem adornamus.
- 42 Pro possessione sua illibata conseruanda, & iniuria ac vi aduersarij propulsanda, coadunatis hominibus, cuique liberum atque permissum est: nec vllam penam promeretur.
- 43 Voluntas & propositum distinguunt maleficia.
- 44 Dolus nunquam praesumitur, nisi euidenter probetur; adeo etiam vt in defectum probationis, ad iuramenti delationem non solet recurri.
- 45 Consuetudo id, quod alias non permittitur, licitum facit.
- 46 Iuxta consuetudinem qua geruntur, doli suspicioni non subiacent; atque à temerarij pena quem eximunt.
- 47 Consuetudo etiam iniqua nihilominus legis instar obtinet, eamque iudices sequi debent.

- 48 Poena non aliter, quam vmbra, suos sequi solet aucthores.
- 49 Lex Cornelia, vt quis homicidij reus agatur, dolum eius, qui commisit, subesse vult; adeo vt lata culpa hic dolo minime equiparetur. num. 50.
- 51 Qualitas quoties ad actum requiritur, actus absque eadem qualitate non satis probatur.
- 52 Ad violentiam qui prouocat, is auctor cadis habendus, inque eum faba excudenda.
- 53 In minoribus non solum miseratio atatis ad mediocrem penam iudicem inducit, sed & tota poena, ope saltem restitutionis sunt liberandi.

DE. Referens: Procuratoria & reliqua iurta. Quamuis in criminalibus, vbi de capite disceptatur, procurator pro Reo (nam pro Actore, & propter sublatam talionis penam hodie admittitur. Iul. Clarus §. fin. q. 32. vers. pone quod) nequeat interuenire, l. pen. §. cum crimen. Bart. ibi. de pub. iud. An per alium causa appellationis reddi possit. Affl. decis. 64. num. 2. Iacob. Nouel. l. vt vim, in princip. num. 3. Myns. c. 76. in princ. cent. 3. & cons. 7. num. 15. Nec quidem, & etiam si coniuncta sit persona, l. cum rem. ibi gl. 1. & l. as. num. 3. C. de procur. In causis fractæ pacis, & quæ inter criminales referuntur, Myns. cons. 20. num. 6. Gail. lib. 1. de pace pub. c. 9. num. 1. & c. 15. num. 3. Per procuratorem accusatus, in Camera recte comparet, Myns. d. c. 76. Gail. c. 10. num. 8. lib. 1.

Citatio autem contra B. von E. realiter, vnd Henrichen von E. fratres, Johann D. Johann auff der H. vnd B. tantum, qui ex tragedia istius chöraris in viuis adhuc agerent, initio hic impetrata quæ tamen d. B. non fuit insinuata, nec aduersus eundem vltorius processum inuenitur. Reliqui procuratores constituerunt, quorum tamen mandata non esse putem, quod superstitiose reuocemus: tum quia secundum eos pronunciare decreui: vnde iuxta visitationis Anni 78. decretum, molestia hac leuemur, tum quia aliquorum respectu quandoquidem pendente lite vitam cum morte commutarint, accusationi in recessu 29. Martij Anno 1577. habito, Actor diserte renunciauit (quanquam alioqui, quoties ad penam fractæ pacis, bannum videlicet, actio intentatur, vt hic factum, acta demonstrant, & Actor in allegato iam recessu ipse exponit, vt mox latius explicabitur) morte accusati eam & euanc. 4. Scere, neq; ad heredes transire, sit constitutum, l. ex iudicato, de accusat. §. non autem omnes, Inst. de perpet. & temp. action. Myns. c. 78. cent. 1. c. 35. in princ. cent. 4. & c. 78. cent. 5. Gail. lib. 1. de pace pub. c. fin. num. 1. cum seq. & n. 14. Atque cum licet ex pluribus eodem libello accusatis, nonnulli rebus humanis subtrahantur: instantia, quoad superstities, nihilominus inconculsa permaneat, nos. Gail. d. loco. num. 28. Eandem aduersus Johann. Hugens. & Walther von E. qui in viuis adhuc versabatur, recte Actor in d. recessu 29. Martij, incolumem hic sibi seruauit. Quo etiam accusationem alijs correis & citatis remisisse videatur, cum inclusionem v-

- 5 nius, ꝛ alium excludere, item, exceptionem, dispositionem, in non exceptis fundare *Alex. & Laf. in l. fin. quod quisque iur. vulgo notum: prædictorum vero Hug & von E. in D. Christoff Meiffst. sub num. 44.* Actoris item, Henrici Knip, in D. Gedelmannum, hodiernum suum procuratorem, n. 41. vtrunque solitis absolutum clausulis, exhibetur. Quoad procuratoria ergo, quod scrupulum queat mouere, superesse non existimo.
- 6 Nullitates nullæ obuiæ. Iurisdicatio ꝛ Cameræ ex celebri pariter ac salutari constitutione pacis publicæ, qua cuiusque tandem ordinis locique homines, tranquillitatem, quietemque communem perturbantes, augustissimo huic prætorio, nullo fori priuilegio refragante, regulariter re-
cta subijci, salubriter est sancitum, fundatur: *Ordinat. Cameræ part. 2. tit. 9. §. Soitemand/ §. Ob wol. Myns. c. 38 cent. 1. Gail. lib. 1. pract. obseru. c. 3. num. 1. & lib. 1. de pace publ. c. 11. n. 1.* Et si autem ex præsumpta
7 imperij ordinū mente, constitutio hæc ꝛ potius ad potentiorum, qui publicam quietē facile turbant, refrenandam audaciam, quam priuatorum, qui in peruersa voluntate, facultate destituantur, respectu sit edita, priuatos tamē & minorum gentium homines, illa quoque comprehendit, eosque in constitutionem committentes, ex eadem recte placuit conueniri. Præterquam enim,
8 quod ꝛ constitutio ipsa in genere sit scripta: ideoque in arctam interpretationem non redigenda. *l. de pærio, de publician. in rem action. in gl.*
9 Leges enim omnibus semper ꝛ (vt cum Cicerone loquar) vna atque eadem voce loquuntur: & delectu personarum remoto, aduersus vnumquemque, vim suam solent obuiere, *l. 3. §. Diuus Adrian. vers. quod tamen, de sepulchr. viol. Gail. lib. 1. de pace publ. c. 1. & c. 7.* Quin autē Henrico Knipp.
10 Actori nostro, patris Gerhardi ꝛ necem iure vindicare, & hanc suscipere accusationem licuerit, nulla est dubitatio, *§. non autem, vers. sed heredibus §. non autem, Instit. de perper. & temp. act.* Est ꝛ enim accusatio ista publica ac popularis, *§. 1. Inst. de publ. iudic. & coniunctis præsertim personis, ꝛ suam suorumque iniuriā prosequentibus, merito permittitur, l. 1. §. fin. cum l. seq. ibi Dd. norant, de iniur. & §. patitur, Instit. cod.* Quinto Nouembris Anno 50. partes litem vtrinque contestantur, & 29. Martij, Anno 77. ex Actoris, & 22. Maii sequentis, ex Reorum parte concluditur in causa. Porro vt ad Actionē ordine descendamus, Actorem ex fractæ pacis publicæ constitutione, ordinationi Cameræ part. 2. tit. 9. inserta accusationem instituisse, ex citatione, quam petitionis summarix loco sub n. 3. repetit: item articulis probatorijs, sub n. 9. nominatim 6. 7. & 8. articulis, & petitione vtrouique annexa, elucefcit.
- 13 Iura autem ꝛ antiqua grauiissimas pacis publicæ violatoribus pœnas comminantur, *titul. D. & C. ad legem Iuliam, de vi publica.* Imperij constitutio
14 duplicem, ꝛ pecuniariam videlicet, 2000. marcas auri puri, priuilegiorumque amissionem: item, corporalem, quæ bannū est, infligit. Quam-
sunque vero Actor velit, vel coniunctim, aut etiam diuisim, prosequi, ex libero eiusdem arbitrio pendet, eiq; soluta est eligendi optio, *d. tit. 9. §. ut tr. wollen. part. 2. Myns. c. 29. cent. 2. c. 34. cent. 4. & c. 78. cent. 5. Gail. d. c. fin. lib. 1. num. 16.* Actorem nostrum ad bannum suam dirigere accusationem, ex præallegatis, citatione, articulis probatorijs, petitionibusque vtrinque subiectis, secundum fori iustitiam vsum acceptis, & recessu 29. Martij Anno 77. Actoris nomine in iudicio recitato, quo, ad mortuos quod attinet, à lite eā de causa cum decedere, declaratur, manifestum redditur.
- An Actio probata?*
- Quod quidē, nisi tria simul cōcurrant. Primo, vis ꝛ atrox & publica, maiorisque rei impetus, *l. 2. de eo quod met. caus. l. 1. §. 1. de vi & vi arm.* Secundo vis armata, quæ coactis hominibus infertur, ꝛ illis constitutionis verbis, mit gewehrter Hand. significatur, *fac. text. l. 2. in princip. & §. hominibus, vi bonorum raptor. l. 3. l. quo cætu, l. qui dolo, §. hac lege, all. l. lul. de vi public.* Tertio, dolus malus, dolus verus, atq; expressus, propositum, & deliberatus ad offendendū animus. Quæ illa constitutionis verba *Sürsäglich/ gefährlich, freuentlich, re. innuunt, facit text. in dicta l. 2. §. dolo malo, vi bonor. rapt. Gail. lib. 1. pract. obs. 3. n. 2. c. 7. n. 1. lib. 1. Myns. cap. 98. centur. 3. cap. 80. centur. 4. non obtinebitur.* Quæ sane in hac, quæ tractamus, causa, omnia & singula ad amissum interuenisse, quis quæso prima fronte non responderit? Primum enim, ꝛ vim videlicet publicam, atrocem & maiorem, ex illis omnis generis armorum apparatu, quo Reos, eorumque affeclas, instructos produisse, partim ipsorum cōfessione, partim testibus probatur, facile colligamus, *facit text. in §. item lex Iulia, de vi publica, Instit. de publ. iudic.* Secundum, vis nimirum armata, ꝛ ex rusticorum 7. Iunij Anno 40. in pago Eychel, iusto numero euocatorum turbæ & cætu, in suos postmodum ordines, militari more digesto & distributo, vt Actoris testes ad specialia interrogatoria, 5. ad 5. 7. & 8. ad 18. aliiq; passim, satis superque detegitur. Tertium denique, dolus scilicet malus, ꝛ præcedente consilio commolitus, ex conuentu der Marggr. in sacristia der Parkirchen zu Eychel/ autore Henrico von E. prædicta septima die habito, & solenniter coacto, in quo, re in consultationem sollemniter vocata, rogatis quodammodo sententijs, ista aduersus Gerhardum expeditio decreta, vt inter cæteros Actoris testes, quintus ad 10. sextus ad 19. interrogatoria specialia luculenter recensent: Item, quod ꝛ stratagemate vti militari, primo diluculo, *facit gloss. in lege, sure, de sicar. text. in lege final. de effract. l. hoc editum, §. Labeo, de his qui deiecerunt. Alex. consilio 103. videtur prima, column. 4. versicul. non obstat, volumine 1.* Item illud Ouidij: Nox & amor, vinumque nihil moderabile suadent. Summo silentio, nebula circumfusi ac tecti clanculum sunt profecti, *text. l. existimo, de administrat. tur. l. data. ibi siquidem clancul. Cod. de donat. Menoch. de arb. iud. quest. cent. 2. casu 194. nu. 19. Wes. consilio 38. numero 32.*
- Ex ipsius facti alioqui, præterea vi publica,
- ma.

dum, respondit: cuius sententiæ *Nicol. Euerhard. conf. 205. n. 2.* subscribit: & secundum eandem, aliam itidem facti speciem, ab hac nostra non alienam, vtpote, in qua vniuersitas, fossas in suo à quodam ductas, sua sponte, nulloque authore prætorè repleuerat atq; amouerat, decidit. Non iniuria itaque intentata hic accusatio aduersus ipsum Gerhardum Knipp. si superisset, retorqueretur: vt maxime ius possidendi aliquod a iudice *Marck* ei tribuamus, aut in aliquam earundem *Marcken* communionis partem (quæ exacte ex eius parte non probatur, imo contrarium, das *das Hauß Brinberg kein Berechtigtheit in den Marcken hab.* Actoris testis sextus, ad interrogatoriū speciale 19. & 30. septimus ad 40. alijq; passim deponunt) vocare eum velimus. Nam in re communi, neminem dominorum quicquam, altero inuito, facere posse, sed ius esse prohibendi, † ipsiusq; causam prohibentis potiorē haberi; iuris est notissimi, *l. Sabinas. vbi Bart. commun. diuid. & magis in terminis text. in l. sed si inter te. §. fin. de seru. vrb. præd. faciunt, quæ ex Castrens. Grauert. d. conf. 4. num. 10.*

34 Quinimo, quod † in re communi ab ipso etiam socio non minus, quam quod in nostro ædificatur, propria posse autoritate demoliri. *Bart. in d. l. sed si inter te, num. 2.* Quanquam secum pugnans, † contrarium sentiat, *l. 1. §. nouatio, de oper. noui nunciat. num. 5. ibi Ias. num. 2. vers. in Bartolo hoc notaui.* Prædicti quoque Knipp. aggrauat, das die *Marck* genossen omnia prius consilio, quam armis cū milite Terentiano experiunda rati, antequam se mouerent, suumque institutum persequerentur, tres ex suis, non infimi quidem ordinis, ad Knipp. tanquam amicum & vicinum, oratores, ablegarint: qui exemplo iurisconsulti Proculi in *l. quidam Hyberus, vers. qua de re, de seru. vrb. præd.* de re tota familiariter conferrent, & vt tugurium suum remoueret, eum comiter inducerent. Quibus tantum abest, vt aures ille præbuerit, earumque oratione se commoueri atque emolliri sit passus, vt potius in maiorem iracundiam, ferociamque exarserit, eosque, spirantibus nil, præter cedes & incendia, minis exceptos, absq; alio responso dimiserit, vt Actoris testes ad interrogatoria specialia, quintus ad 10. sextus ad 36 19. alijque. Furor sit † læsa sæpius patientia. Faciunt, quæ *Euerhard. conf. 205. nu. 2. in fin.*

Porro, vt, vnde discessimus, reuertamur ad hanc, de qua verba fecimus, rerum defensionem, 37 etiam † è vestigio, confestim, & in continenti, *l. 3. §. eum igitur, de vi & vi armat.* In ipso congressu & illico, *l. qui possess. eodem titulo.* decurri est necessum. Nam ex interuallo, † moraque interposita, id demum si fieret, in vindictam potius defensio degeneraret, & prohibita iure censeretur, *d. l. nullus, Cod. de iudic. dicto §. qui cum aliter, in fin. cum legibus supra allegatis. Dd. in capit. significasti, de homicid. d. l. vt vim, d. l. 1. Cod. vnde vi. Boer. decis. 186. n. 3.* Rei itaque nostri, qui non paucis interiectis diebus,

ad deiiciendum Knipp. tugurium vix tandem arreperint, se licite clypeo defensionis non posse protegere, videntur. Cæterum quādo in continenti † explicari actus dicatur, variant interpretes, *Accurs. in dicto §. eum igitur. verb. continenti.* antequam ad extranea diuertatur, *argument. l. continemus, 1. respons. de verborum obligation. l. heredis palam, de testib. aut bidui vel tridui spacium, argument. l. ait prætor. §. fin. ex quib. caus. maior.* exponit. Atqui eorum sanior, & omnium passim suffragiis probata est opinio, qui ex personarum, rerumque qualitate id metiendum, statuendumque, quin imo iudicis deferri arbitrio, *argument. l. ab hostibus, §. sed quod simpliciter, cum l. sequent. vbi Bart. ex quibus causis maior. & l. 1. §. 1. de iure deliber. putarunt Bart. alioquin in dicto §. eum qui, & d. l. 1. §. eum igitur, de vi & vi armat. Dd. in cap. cum olim, de restitut. spoliat. Schurff. conf. fin. numero 3. cent. 3. Wesemb. conf. 19. num. 49. Menoch. remed. 1. de recup. possess. num. 385. Gail. lib. 1. de pace publ. c. 16. num. 3. Zoan. vbi supra, numero 13. Damhoud. in praxi crimin. cap. 78. num. 9.*

Finge aliquem terræ filium, Gigantum fratriculum; aut plebeum, obscuriorisue aliqui loci hominem, possessionem inuertisse, non eo sane instructo, & ad recuperationem erit opus apparatu; atque si generis nobilitate, opibus, clientelis, illustrem id perpetrasse ponemus, *not. Ang. in dicto §. eum igitur.* Quid quod, quoad occasio rei gerendæ idonea captari, & cuiusque fieri poterit commodo, defensionis hæc recte differatur. *Abb. in capit. significasti 2. columna finali, versicul. aut queritur vbi Felin. columna 4. versicul. in glossa fin. communem dicens, de homicid. Bellam c. cum olim, num. 23. de restit. spoliat. alij proxime allegari.* Nam amicos, auxiliaremque † cohortem, quoad aduersario 40 simus pares, eiusq; cedere petulantia non cogamur, adsciscere integram erit, ac solutum. *gloss. in l. cum fundum, verb. postea, de vi & vi armat. Ias. in l. 1. §. final. de operis noui nunciation. Grauert. d. conf. 4. nu. 15. sub fin. volum. 1. Neuzan. conf. 82. n. 3.* Quæ quidem constitutioni exactæ pacis ordinat. *part. 2. §. 1. in fin.* ibi *Zu frischer That oder wann er sein Freund vnd Helffer haben mag, &c.* etiam respōdent. Etsi enim res plusculum extrahatur: tamen dum vires suppetiasque colligimus, † & defensionem atque 41 recuperationem adornamus, animo ciuilem nihilominus retinemus possessionem, *l. clam possidere, §. qui ad nund. de acquirend. possess.* Et cū eo, qui naturalem occupauit, tacite congregi, luctari; manumque conferere videmur. *Afflic. ad constit. Neapol. rub. 25. tit. contra quem de restit. agatur, num. 13. lib. 1. idem erit, nec tēporis interuallo excludemur, si aliquos semper actus possessorios exercuerimus, aut vt exerceamus, quantum in nobis erit, proque virili nostra laborauerimus, Aret. d. l. continuus, in princ. de verb. obl. Affl. d. num. 13. Menoch. remed. 1. recuperand. poss. num. 358. ad fin.* nulla itaque Reis nostris negligentia recte imputatur, nec est, cur non in continenti, satisque tempestiue, ad sui tutelam iuris, defensionemque profiliisse dicantur. Quippe cum multi numero diuersis dispersi se-

dibus, non ita horæ momento, sed nisi idonea dierum interposita interpedine, quo nimirum ex illis aliqui ædificanti Knipp. consensum adhibuissent, inquireretur: item, ius suum & vniuersitatis tutandi conseruandique rationes inirentur, potuerint cõuocari. Quod autem Knipp. inceptis nunquam acquieuerint, nec ad proteruos illius conatus conuierint, imo perpetuo hoc nomine cum eo sint conflictati. Inde, quod cum arbores in fundo vniuersitatis, hoc est, auff der gemetnen Marck, pro arbitrio sereret, aut etiam excideret, vt Actoris, ad interrogatoria specialia, testes, quintus ad quartum, sextus ad trigessimum octauum, octauus ad secundum & quartum, capras pascendum immitteret, vt Actoris proximi relati testes, & septimus ad quadragesimum, aliaque, ad suum quidem extendendam, vniuersitatis autem ius imminuendum tentaret, semper reclamauerint, manifestum euadit. Quibus profecto propositam accusationem, Actorisque intentionem, quæ prima facie, tam multis petentibus circumstantijs, stabilita egregie videbatur, non dicam eneruatam, labefactatamque, sed plane euersam, & funditus elisam, quis non iudicabit: Rei vim publicam, Item armatam, coadunatis hominibus commisere: esto, pro sua illibata conseruanda possessione, † & propulsanda aduersarij iniuria ac vi, lege petente. *d. l. i. cum gloss final. in princip. hoc fecere: pœnam ergo vllam non promerentur. capit. qui peccat. 23. distinct. quæst. 4. l. Gracchus, Codic. ad legem Iuliam, de adult. faciunt, quæ Grauert. d. conf. 4. nu. 24. & conf. 5. num. 12.*

Cæterum, vt hac defensionis parte seposita, vim iure damnatam & prohibitam Reos attulisse concedamus: tamen violatæ pacis publicæ criminem contraxisse, non inde statim consequitur: Nam dolum hic debere interuenire, superius, cum istius requisita actionis colligeremus, retulimus: quem sane, si diligenter cuncta rimari, & æquitatis trutina examinare velimus, meâ quidem sententia hic non detegemus. Nam Henrich von E. quo præcipue auctore & impulsore, die gemetnen Marckgenossen concurrerunt, de ædificio in vniuersitatis fundo per Knipp. absque eorum consensu extructo, eoque rursus diruendo, pro concione proposuit, vt Actoris testes ad interrogatoria specialia, quintus ad quintum, sextus ad decimum nonum, quod tres ex illorum numero ad Knipp. mandati sculteti, sermone suo subsequentes, vt die Ziegelhütten ipse rursus intra triduum destruat, comiter adhortantur: id ni faciat, sese sibi ipsos non defuturos, & demolitionem non prætermitturos comminantur: qui cû quâ insolenter & superbe Knipp. responderet, ad suos vt referrent, in procinctu stare, & cum ligonibus, palis, securibus, idque genus instrumeto rustico, ad ædificia euertenda accommodato, Actoris testis ad interrogatorium speciale vigesimum: *f. acit text. l. 1. §. Diuus, ad legem Corneliam, de f. car. sunt iussi adesse: In quo etiam*

sunt obsecuti Iohanni & Theodorico Hug. Item Henrico & Gualthero von L. fratribus (ex quibus Ioan. & Gualther. adhuc in lite) mit furßen Knebelstaben venabulis nimirum, qua alioqui iter facientes, vel ad abigendos vel arcēdos saltē canes, secū ferre solent, in comitatū prodeuntibus. Erit ergo aliquis rerum æstimator adeo iniquus, vt peruersum, & dolo indutū animum hic velit malitiose imaginari, & non potius tam luculentis argumentis adductus, hoc solum, vt à se vim depellerent, suumque, via legibus concessa, ius tuerentur, Reos egisse, callide malit interpretari voluntatem & propositum, † maleficia distinguere, *l. verum 2. de furt. dolum nunquam, † ductis aliunde suspicionibus, illiberaliter præsumi, sed euidenter debere probari, l. quoties, §. qui dolo, de probation. adeo vt in defectum probationis, ad iuramenti delationem non solet recurri. Bald. in l. i. columna finali, in prima opposit. ad fin. Codic. qui & aduersus quos. l. 1. in l. admonendi, nu. 295. versicul. 3. fallit de iure iurand. Denique quamlibet causam quantumuis iniustam, fatuam, coloratam, etiam ænigmatam, vt loquuntur, excusare i igitur, §. potest, de lib. caus. l. plagiarij 2. ad l. Flau. de plagiar. Tirag. in tract. de pen. caus. 43. Myns. conf. 19. num. 2. Gail. lib. 1. de pace publ. c. 7. num. 11. Et ad alia id genus effugia, quæ in tam tenui, inopi, dubia, aut perplexa, merito sollicitè conquireremus, in hac nostra adeo perspicua & manifesta, sciens prudensque silentio prætereō.*

Quæ autem de improbatis conuenticulis superius attigeram, huic loco non quadrant, vt potest cum illa, quæ ob causam licitam (qualem hanc esse, abunde iam ostensum) etiam iudice non adito, agitantur, prohibita nõ censentur. *Schurff. dict. conf. fin. num. 5. vers. secus si propter. Grau. d. conf. 4. num. 14. cum seqq.* Quibus consuetudo, quoties vultus postulari, vniuersitatem (di. Marckgenossen intelligo) conuenire, suumque obire territorium, ac inspicere, & si quid, vnde præiudicium querat dimanare offendatur, posse in pristinam formam reducere, ab hominū memoria fuisse receptum, multorum testimonij, Actoris testes ad interrogatoria specialia, primus, secundus, §. 9. ad 16. & Reorum testes passim, sic palam. Accedat, consuetudinem id, † quod alias non permitteretur, 45 licitum efficere. *Alex. conf. 39. visis & consideratis, volum. 3.* Ad hæc etiam, quæ iuxta eandem geruntur, † doli suspicioni non subiacere. *Bart. in l. si pignore, §. si per text. ibid. de pignor. action. l. 1. in l. certi conditio n. 6. 3. morab. & n. 13. 14. 15. si certum pœtar. Roland. à Vall. conf. 75. num. 45. volumine 1. à tenerarij pœna eximere, Grammat. decis. 50. n. 3. 4. 5. Wesemb. conf. 61. n. 12. & 13. part. 1.* Et quamuis iniqua illa sit, † l. gis nihilominus instar obtinere, eamque iudices iequi debere, *Alex. conf. 107. col. 6. vers. benefacit. volum. 2. Grauert. conf. 137. n. 9. est traditum.* At Knipp. glan- de traiectus, in ipso temporis articulo animam efflauit: quod quidem res ipsa loquitur, & nemo inficiatur. Veruntamen nõ composito, aut consulto, & fortuito, potius præter opinionem, & pro

pro re nata, infortunium illud accidisse, præter ea quæ proxime perpendimus, & mox eodem pertinentia subiiciuntur, das die focij simul atq; de eius nece rumor increbuerat, casus minime expectati, percussus nouitate, omni diruendi ædificij cogitatione abiecta, se proripuerunt, item q; Henricus ab E. qui aliis præerat, seque ducem, & quasi significum præbuerat, nunciata Knipp. morte, vt eam crederet, vix tandem potuerit adduci, tantam se calamitatem (vt quintus Actoris testis ad quintum interrogatorium speciale) magno se velle redimere, dolenter testatus, non contemnendo etiam sunt argumēto. Et postquam Walrab. von Hilt. cum coram Iohanne von Western. Richtern zu Drossen/ ex vinculis causam diceret, se, vbi repetito Bombardæ ictu, auß der Hütten cum esse trās fossam, bis vicissim auff ein Bret mit etnem Handrohr, vnd darnach mit einem Hacken eiaculatū, & deplouisse, ingenue sit confessus, vt Actorum sol. centesimo quinto. Et vt vehementem aduersus eundem præsumptionem omitteremus, Knipp. ab alio interfectum, testes vno ore affirmant, quorum res nulla doli, aliæ illiberali suspicione laborantes, in crimine hic ponamus. *argumēt. l. quia multa, Cod. ad legem Iuliam, de vi publica. Hippol. sing. 403.* Pœnas enim † non aliter, quam vmbra, solere sequi, suos auctores, iuris est manifestissimū, *l. crimen, de pœn. l. sancimus Cod. eod.*

Nam si, cuius ictu Knipp. periisset, esset in obscuro, quæ pœnæ ratio aduersus omnes foret? eos ineunda? multis Romul. *de homicid. num. 323. & Gail. lib. 2. obs. 109.* prosequuntur, ad quos, cum quæstio illa huius loci non sit, quicumque eam altius velit indagare, eo me remitto. Quamquam ipse Walrab. von Hilt. non simpliciter crimen sit confessus, scilicet, das er geschossen/ sed addito, doch mit fflirselich/ oder gedacht hab / auff Knipp. oder auff iemand anderst / vt Actorum d. 49 folio 105. & alioqui, in lege Cornelia, † vt quis homicidij Reus agatur, dolum eius, qui commisit, subesse sit necesse, *l. 1. §. Diuus, ad legem Cornel. de sicar. Gail. lib. 2. pract. obseru. c. 110. num. 1.* adeo vt latam † culpam dolo hic minime æquiparemus. *Jacob. Nouel. tractat. de defens. num. 83. & 133. Planc. in pract. crimin. §. visis iudiciis, num. 137. Gail. d. c. 110. n. 1. & lib. 1. de pace pub. nu. 1. c. 7.* Doli ergo Walrabus esse reus, diserte negat, scilicet *l. in sententiam. ibi. aut sua confessione, Codic. de pœn. & quidem veri atq; 51* præmeditati, debuisse coargui. Nam quoties † ad actum qualitas requiritur, actum absque eadem qualitate non satis est probari, *l. 4. §. docere, vi bon. capt. Bart. in l. prima, §. ait prætor, ne quid in flumin. public. Wes. d. consilio decimonono, num. 1. Gail. lib. 1. pract. obser. cap. 3. num. 6. & lib. 2. cap. 106. num. 6. & c. 125. num. 9. & lib. 1. de pace public. cap. 13. num. 1. cum sequent.*

Quid? quod si quis homicidio in Knipp. perpetrato velit patrocinari grauiam sibi argumēta non sint defutura: quippe cum suæ calamita-

tis ipse quodammodo sit fabricator, initiū conflictui dederit.

Nam in primo congressu ab Henrico von E. interpellatus, vnd das er nit schiessen solt/ admonitus: quandoquidem habemus vnum dominum, Ich wil diesen Tag dein Herr sein/ proccaciter & contumeliose respondit, quodam ex suis bombardæ continuo intonante, quem alij mox sunt secuti, vulnera passim insipientes, ex quibus nonnulli mortem postmodum obierunt.

Deinde in globū in pectus elidentem, sarcasme, Du must mir besser kommen/ solt sie dadurch/ re. inueniens, insuper irritauit. Atque eum, † qui ad violentiam prouocat, auctorem cædis haberi, in eumq; fabam excudendam, æquitatis ratio postulat, *l. 1. §. cum arietes, si quadr. pauper. sec. dicat. l. si ex plagis, §. 1. ad legem Aquiliam. l. quia multa. ibi. alterutri parti causam præbuerit, Codic. ad legem Iuliam, de vi publica. l. in d. l. vt vim, num. nono. Jacob. Nouel. tractat. de homicid. numero 50. Wesemb. d. consilia 19. n. 16. & 48. column. 2. Myns. consil. 27. numero 2. Gail. d. c. 110. num. 9. & lib. 1. de pace pub. cap. 16. n. 11. & 16.*

Non mediocriter etiam Knipp. grauat, quod die Ziegelhütten fossa sepserit: ipse lorica armisque indutus, præter domesticos, extraneam multitudinem sibi adiunxerit: se suosque omni telorum & apparatus machinarum bellicarum abunde instruxerit: ex quibus, cum animus offendendi haud obscure sumatur, aggressoris crimen & insultus, non parum certe extenuabitur. *Bald. l. in lege locati. refert l. in d. l. vim, num. 9. Hippol. sing. 638. Wesemb. d. cons. 19. num. 1. & ita vt multis sane rationibus Reus nostri queant relabi, præsertim Iohann. Hug. & Walther von L. qui adhuc soli in lite, & venabilis saltem armati, se modeste continuerunt, nec vllam percutiendo aut faciendo (vt multi vtrinque testes prædicant) vim adhibuerunt: præsertim quod adhuc vterque fuerit adolefcens, facile sit colligere. Certe Iohann. Hug. annos non amplius octodecim fuisse natum, multi deponunt: at † in minoribus non solum miseratio ætatis ad mediocrem pœnam iudicem inducit, *l. auxilium, §. in delictis, de minorib.* Sed si ætatis imbecillitate, nullo inducti dolo (vt nostri adolefcens) deliquerunt, tota pœna, ope saltem restitutionis, sunt liberandi, *leg. si ex causa, §. nunc videndum, de minor. leg. si adulterium, §. fratres,* vbi imperatores Claudæ, propter ætatem, crimen incestus remiserunt, *ad legem Iuliam, de adult. & in lege 1. vbi Bart. norat, Cod. si aduers. delictum. Romul. tract. de homicid. numero 265. cum sequentibus Jacob. Nouel. tract. de defens. num. 34. cum seq. Myns. consil. 53. numero 30. Iohann. Mauric. tract. de restit. in integr. c. 167.* Cæterum vt nullus in cuiuscunque animo scrupulus ressideat, ad illud, quod inter referendum motum fuit quod focij viam iuris amplecti potuissent, quia respondendo dicitur, locijs duo: noui scili-*

scilicet operis nunciationis, & facultatis, ædifici-
um sua autoritate destruendi remedia compe-
tisse Bar. in l. 1. §. nunciatio. num. 2. vbi Taf. de noui operis
nunciat. & alii.

Concludo, absoluedos esse Reos: Expensas
libenter, secundum ius strictum, absoluedis ad-
iudicaret: sed cum causa adeo qualificata, vt etiã
doctissimi putent, Actorem legitimam & iustissi-
mam litigandi habuisse causam, faciat etiam fa-
cti enormitas, & euentus lamentabilis, propter
occium nobilem, ex occasione non latis vrgen-
te, puto compensari debere.

D. L. Correferens: Quandoquidem Gerhard.
E. iam multis annis diem obiit, & 29. Martii, An.
77. contra filios, ipsius hæredes, D. Godelman,
procurator Actoris, contra ipsius filios omnes,
tum etiam contra Melchiorem von der E. diese A-
ctien fallen lassen / putat, causam hanc non habere
magnam difficultatem: duos verò, contra quos
proceditur, Johann. Hug. & Waltherr von E. ex
rationibus à Referente adductis, ab hac impeti-
tione vult absolueri. Idque præcipue, quod tem-
pore perpetrati homicidii, vix doli capaces fue-
rint. Cum expensis, vt Referens.

D. L. cum Referentibus.

D. N. non videt dolum vel propositum in Reis,
ideo cum dominis Referentibus.

D. C. Cum à Reis factum pro defensione pos-
sessionis sit gestum, & sit facultatis, destruere no-
ua tuguria, cum Referentibus concludit, allegat
Menoch. in 2. respons. in causa Finariensi, n. 118. & Gra-
uert. consi. 8. n. 15. lib. 1.

D. S. Si choragi essent in lite adhuc, res haberet
aliquid scrupuli. Sed tandem concludit in effe-
ctu cum Referentibus.

D. N. placet concordantia dominorum.

D. C. vt Referentes.

Sententia.

In Sachen fractæ pacis Henrich Knipp Klä-
ger/eins/ wider weyland Gerharden von E. &
Consorten / in specie Johann Hug. vnd Waltherr
von E. Beklagten / anders Theils / ist allem Fürtrin-
gen nach zu Recht erkannt / das ermeldte Beklagte
von angestellter Klage zu absoluiren vnd zu erledigen
seyen / Wie wir dann dieselbe hiemit absoluiren vnd er-
ledigē / die Gerichts Kosten allenthalbe auffgelauffen /
auffbewegenden Ursachen gegen einander compen-
sirend vnd vergleichend.

V O T V M XVII.

In causa F. contra C. & con-
sortes.

S Y M M A R I A.

- 1 Actores, quando restitutionem in integrum tantum
per modum replicationis, ad excludendam exceptio-
nem transactionis petunt, tum eo casu speciali man-
dato non est opus.
- 2 Frater pro fratre in integrum restitutionem, etiam
principaliter, sine speciali mandato, tunc, cum con-
sors est, petere potest.

- 3 Appellatio vnius, reliquis consortibus ex communi
appellationis beneficio si modo appellationi non con-
tradicitur, prodest. Idg, quando procedat. n. 4.
- 5 Appellatio vnius, quo casu, reliquis consortibus non
prodest.
- 6 Appellationis prosecutio, que in facto confisist, est in-
diuidua.
- 7 Incapax gaudet privilegio capacis. Et sic ex persona
alterius consequitur id, quod ex sua persona conse-
qui non posset. n. 8.
- 9 In hereditate sunt bona, tam mobilia, quam immo-
bilia.
- 10 Consanguinitas & conditio alicuius, ex communi o-
pinione & fama, recte & sufficienter probatur.
- 11 Testimonium de auditu ad probandam consanguini-
tatem, validum est.
- 12 Possessio non qualibet requiritur, sed ea tantum, que
nullum alium titulum habet, quam pro possessore,
& herede.
- 13 Actores, in hoc casu, quo titulo possideant.
- 14 Re minorum, sine consensu Tutorum, & decreto iudi-
cis alienata, dicitur alienatio vel nulla, vel saltem
rescindenda.
- 15 Tituli nulli illegitimi & iniusti cum titulo pro possessore,
in petitione hereditatis concurrunt.
- 16 Contra vili precto eminentem, etiam si bona fidei posses-
sor sit, vtilis actio datur.
- 17 Dolus, quo casu pro possessione sit.
- 18 Verbum, retractati, ad ea que ipso iure non valent,
accommodari, quare non possit.
- 19 Testis vnus instrumento contradicens, reddit illud in
tantum suspectum, quod nullam fidem faciat.
- 20 Falsitatis viciū, ex quibus facile elucere possit, in hoc
nostro casu & nu. 21.
- 22 In falsi excussione, actus & res singulae per se subsisten-
tes non considerantur, neque vnus falsitate reucla-
ta, reliqua in suo vigore persistunt.
- 23 Super falso transigi potest. Item de dolo in vniuersum
transigere licet, quod tamen de præterito, non etiã
futuro intelligendum. n. 24.
- 25 Pacta, per que ad delinquendum occasio præstat
generaliter reprobantur.
- 26 Priuatio præsupponit habitum.
- 27 In actu negato nemo se fundare potest.
- 28 Contrahentes quod sese inuicem decipiant, naturalis-
ter euenit, idg, sine dolo, ex proposito, & consequen-
ter sine falso.
- 29 Falsum sine dolo committi nequit.
- 30 Exclusio vnius, est inclusio alterius.
- 31 Exceptiones generales simulationis nullius sunt mo-
menti.
- 32 Per liberationem generalem quis à dolo nõ videtur li-
berari, neque generalis renunciatio, exceptione doli
& simulationis includit.
- 33 De dolo non aliter, quam specialiter transigi potest.
- 34 Lex specialiter cum quid requirit, renunciatio gener-
alis non sufficit.
- 35 Nullus actus sine cognitione celebratus iure subsi-
stit.
- 36 Transactio tantum ad ea, que scimus, & in qua con-
sentimus, pertinet.